

Maig 2009

Núm. 114

3a. època

Acull!

*Butlletí dels Oblats Benedictins
de l'Abadia de Montserrat*

EL MATEIX DÉU QUE DIGUÉ:
QUE LA LLUM RESPLENDEIXI ENMIG DE LES TENEBRES,
ÉS EL QUI ARA HA RESPLENDIT EN ELS NOSTRES CORS;
AIXÍ SOM IL·LUMINATS AMB EL CONEIXEMENT DE LA GLÒRIA DE DÉU,
QUE BRILLA EN EL ROSTRE DE JESUCRIST.

(2Co 4,6)

Acull!

*Butlletí dels Oblats Benedictins
de l'Abadia de Montserrat*

S U M A R I

- 3 LA RESURRECCIÓ DE CRIST ÉS LA
NOSTRA ESPERANÇA
Benet XVI
- 5 CORREU MENTRE TINGUEU LA LLUM DE
LA VIDA
Pare Abat Josep Maria Soler
- 8 EL MESTRATGE DE SANT BENET
CONTINUA VIU
Pare Abat Josep Maria Soler
- 10 HI HAVIA TAMBÉ ALGUNES DONES...
Pare Raniero Cantalamessa
- 13 DÉU ENS ESTIMA I ENS PERDONA
Pare Andreu Marquès
- 14 ELS EVANGELIS APÒCRIFS
Pare Pius-Ramon Tragan

Maig 2009
Núm. 114
3a. època

Foto portada: Roca natural denominada
«Perfil de Cristo» - Llanes (Astúries)

Imprimeix: Bengar Gràfiques
Lluís Companys, 62
GRANOLLERS

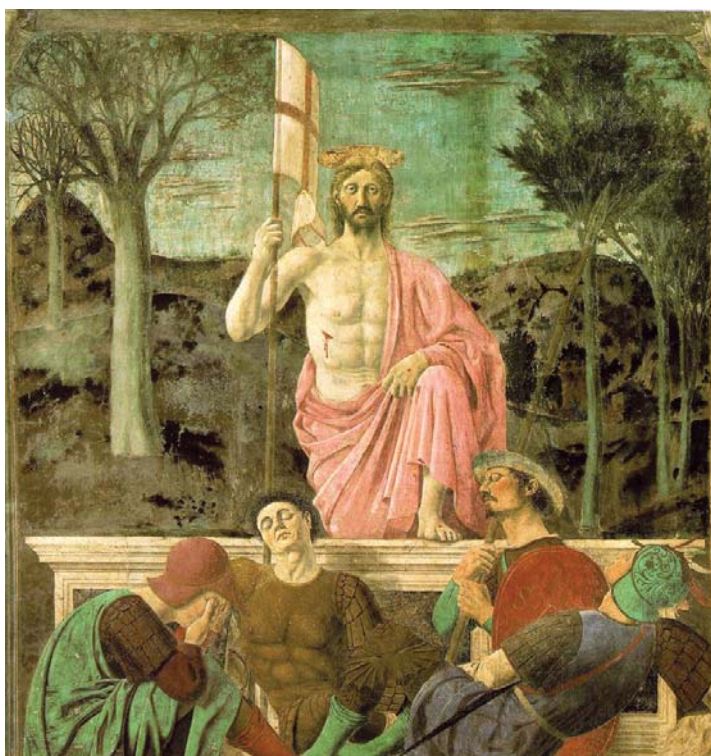
Dipòsit legal: B-2907-1996

N O T I F I C A C I O N S

- 22 OBLACIONS I ENTRADES
- 22 NOVA JUNTA
- 22 INFORMACIONS DIVERSES
- 23 ELS NOSTRES DIFUNTS
- 23 CALENDARI D'ACTIVITATS 2009

LA RESURRECCIÓ DE CRIST ÉS LA NOSTRA ESPERANÇA

MISSATGE I FELICITACIÓ PASQUAL DE BENET XVI – PASQUA 2009

• Resurrecció. Piero della Francesca (+ 1942).

Estimats germans i germanes de Roma i de tot el món,

A tots vosaltres adreço de cor la felicitació pasqual amb les paraules de sant Agustí: «Resurrectio Domini, spes nostra», ‘la resurrecció del Senyor és la nostra esperança’ (Sermó 261,1). Amb aquesta afirmació, el gran bisbe explicava als seus fidels que Jesús va ressuscitar perquè nosaltres, encara que estàvem destinats a la mort, no desesperéssim pensant que amb la mort s’acaba totalment la vida; Crist ha ressuscitat per donar-nos l’esperança (cf. *ibid.*).

En efecte, una de les preguntes que més angoixen l’existència de l’home és precisament aquesta:

què hi ha després de la mort? Aquesta solemnitat ens permet respondre a aquest enigma afirmant que la mort no té l’última paraula, perquè al final és la Vida qui triomfa. La nostra certesa no es basa en simples raonaments humans, sinó en una dada històrica de fe: Jesucrist, crucificat i sepultat, ha ressuscitat amb el seu cos gloriós. Jesús ha ressuscitat perquè també nosaltres, creient en ell, puguem tenir la vida eterna. Aquest anunci és en el cor del missatge evangèlic. Sant Pau ho afirma amb força: «Si Crist no ha ressuscitat, la nostra predicació és buida, i buida és també la vostra fe.» I afegeix: «Si l’esperança que tenim posada en Crist no va més

enllà d’aquesta vida, som els qui fem més llàstima de tots els homes» (1Co 15,14.19). Des de l’aurora de Pasqua una nova primavera d’esperança omple el món; des d’aquell dia la nostra resurrecció ja ha començat, perquè la Pasqua no marca simplement un moment de la història, sinó l’inici d’una nova condició: Jesús ha ressuscitat no perquè el seu record romanguí viu en el cor dels seus deixebles, sinó perquè ell mateix viu en nosaltres i en ell ja podem tastar l’alegria de la vida eterna.

Per tant, la resurrecció no és una teoria, sinó una realitat històrica revelada per l’Home Jesucrist mitjançant la seva *pasqua*, el seu ‘pas’, que ha obert un «camí nou» entre la terra i el Cel (cf. He 10,20). No és un mite ni un somni, no és una visió ni una utopia, no és una falla, sinó un esdeveniment únic i irrepetible: Jesús de Natzaret, fill de Maria, que en el crepuscle del Divendres va ser baixat de la creu i sepultat, ha sortit vencedor de la tomba. En efecte, a l’alba del primer dia després del dissabte, Pere i Joan van trobar la tomba buida. Magdalena i les altres dones van trobar Jesús ressuscitat; el van reconèixer també els dos deixebles d’Emmaús en la fracció del pa; el Ressuscitat es va aparèixer als Apòstols aquella tarda al cenacle i després a molts altres deixebles a Galilea.

L’anunci de la resurrecció del Senyor il·lumina les zones fos-

ques del món en què vivim. Em refereixo particularment al materialisme i al nihilisme, a aquesta visió del món que no aconsegueix transcendir el que és constatable experimentalment, i s'abat desconsolada en un sentiment del no-res, que seria la meta definitiva de l'existència humana. En efecte, si Crist no hagués ressuscitat, el «buit» hauria acabat guanyant. Si traïem Crist i la seva resurrecció, no hi ha sortida per a l'home, i tota la seva esperança seria il·lusòria. Però, precisament avui irromp amb força l'anunci de la resurrecció del Senyor, que respon a la pregunta recurrent dels escèptics, referida també pel llibre del Cohèlet: «Potser es pot dir d'alguna cosa: "Mira, això és nou?"» (cf. Coh 1,10). Sí, contestem: tot s'ha renovat el matí de Pasqua. «Mors et vita duello / confluxere mirando: / dux vitae mortuus / regnat vivus» 'Lluitaren Vida i Mort / en lluita sense mida. / El Rei de vida, mort, / ja regna amb nova vida.' Aquesta és la novetat, una novetat que canvia l'existència de qui l'acull, com els va passar als sants. Així, per exemple, li va passar a sant Pau.

En el context de l'Any Paulí, hem tingut ocasió molts cops de meditar sobre l'experiència del gran Apòstol. Saule de Tars, el perseguidor aferrissat dels cristians, va trobar Crist ressuscitat al camí de Damasc i va ser «conquerit» per ell. La resta la coneixem. A Pau li va passar el que més tard ell escriurà als cristians de Corint: «Els qui viuen en Crist són una creació nova. El que era antic ha passat; ha començat un món nou» (2Co 5,17). Fixem-nos en aquest gran evangelitzador, que amb l'entusiasme audaç de la seva acció apostòlica va portar l'evangeli a molts pobles del món d'aquell temps. Que el seu ensenyament i exemple ens impulsin a cercar el Senyor Jesús; ens animin a con-

fiar-hi, perquè ara el sentit del no-res, que tendeix a intoxicar la humanitat, ha estat vençut per la llum i l'esperança que sorgeixen de la resurrecció. Ara són vertaderes i reals les paraules del Salm: «No són fosques les tenebres i la nit és tan clara com el dia» (139 [138],12). Ja no és el no-res el que ho envolta tot, sinó la presència amorosa de Déu. Més encara, fins i tot el regne de la mort ha estat alliberat, perquè també a l'«abisme» ha arribat el Verb de la vida, ventejat pel buf de l'Esperit (v. 8).

Si és veritat que la mort ja no té poder sobre l'home i el món, això no obstant queden encara molts, massa signes del seu antic domini. Si, per la Pasqua, Crist ha extirpat l'arrel del mal, necessita malgrat això homes i dones que l'ajudin sempre i en tot lloc a refermar la seva victòria amb les seves mateixes armes: les armes de la justícia i de la veritat, de la misericòrdia, del perdó i de l'amor. Aquest és el missatge que, en ocasió del recent viatge apostòlic al Camerun i a Angola, he volgut portar a tot el continent africà, que m'ha rebut amb gran entusiasme i disposat a escoltar. En efecte, l'Àfrica pateix enormement per conflictes cruels i interminables, sovint oblidats, que laceren i ensagnen diverses de les seves nacions, i pel nombre cada vegada més gran dels seus fills i filles que acaben sent víctimes de la fam, de la pobresa i de la malaltia. El mateix missatge el repetiré amb força a Terra Santa, on tindrè l'alegria d'anar d'aquí a unes setmanes. La difícil, però indispensable reconciliació, que és premissa per a un futur de seguretat comuna i de pacífica convivència, no es farà realitat sinó pels esforços renovats, perseverants i sincers per a la solució del conflicte israelianopalestí. Després, des de Terra Santa, la mirada s'ampliarà

als països veïns, a l'Orient Mitjà, a tot el món. En un temps de carestia global d'aliments, de desgavell financer, de pobres antigues i noves, de canvis climàtics preocupants, de violències i misèries que obliguen moltes persones a abandonar la seva terra cercant una supervivència menys incerta, de terrorisme sempre amenaçant, de pors creixents davant un esdevenidor problemàtic, és urgent descobrir novament perspectives capaces de tornar l'esperança. Que ningú no s'espanti en aquesta batalla pacífica començada amb la Pasqua de Crist, el qual, ho repeteixo, cerca homes i dones que l'ajudin a refermar la seva victòria amb les seves mateixes armes: les de la justícia i la veritat, la misericòrdia, el perdó i l'amor.

«Resurrectio Domini, spes nostra.» 'La resurrecció de Crist és la nostra esperança.' L'Església proclama avui això amb alegria: anuncia l'esperança, que Déu ha fet ferma i invencible ressuscitant Jesucrist d'entre els morts; comunica l'esperança, que porta en el cor i vol compartir amb tothom, a qualsevol lloc, especialment allí on els cristians pateixen persecució a causa de la seva fe i el seu compromís per la justícia i la pau; invoca l'esperança capaç de revifar el desig del bé, també i sobretot quan costa. Avui l'Església canta «el dia en què ha obrat el Senyor» i invita al goig. Avui l'Església prega, invoca Maria, Estel de l'esperança, perquè condueixi la humanitat cap al port segur de salvació, que és el cor de Crist, la Victima pasqual, l'Anyell que «ha redimit el món», l'Innocent que ens «ha reconciliat a nosaltres, pecadors, amb el Pare». A ell, rei victoriós, a ell, crucificat i ressuscitat, cridem amb alegria el nostre Al·leluia. ✠

CORREU MENTRE TINGUEU LA LLUM DE LA VIDA

Al·locució del pare abat en la dominica *Gaudete* del 2008

Déu vos guard. La Maria Dolors agraiïa que dediqués una estona als oblats. No solament és una obligació per l'abat envers els oblats del monestir, sinó que és un goig, també, poder compartir, almenys dos cops l'any, una estona amb vosaltres que viviu de l'espiritualitat de sant Benet i que, com deia aquest matí a la Junta i als que han fet l'oblació, també viviu del que és Montserrat. En aquest sentit, doncs, per a mi és una joia poder estar amb vosaltres. Sé que algun any he fallat en alguna de les dues cites, com per exemple l'any passat en aquesta mateixa data, però va ser perquè era fora del monestir.

Vull començar felicitant els –ara sí– nous oblats, perquè al matí encara no havien fet l'oblació: la Carmina, l'Adolf, l'Antoni i l'Enriqueta, i desitjar-los que la donació que han fet avui, a Jesucrist, de les seves persones per viure l'Evangeli a l'escola de sant Benet els sigui font de joia, de pau i de coratge per al treball del dia a dia, confiats en la paraula del Senyor, a fi que, ells i tots nosaltres, no ens vegem confosos en la nostra esperança.

I ara m'agradaria comentar-vos un punt de la Regla de sant Benet bo i partint del doble moviment que ens proposa la litúrgia de

l'Advent. L'Advent ens prepara per a la vinguda del Senyor, però també nosaltres –ho deia l'oració col·lecta de diumenge passat– hem de sortir-li a l'encontre. L'Advent, doncs, ens prepara per a una trobada: el Senyor que ve i nosaltres que anem cap a ell. Concretament la col·lecta de diumenge passat deia: "Feu que les preocupacions de les coses terrenes –les coses de cada dia– no ens impedeixin de **córrer** a l'encontre del vostre Fill", aquest Fill que ve. Voldria posar l'accent en aquesta paraula, **córrer**, perquè és una paraula que trobem en alguns passatges de la Regla. No és una idea nova de sant Benet sinó que ja es troba en el Nou Testament i concretament en alguns passatges de

sant Pau; penso, sobretot, en la primera carta als Corintis, on sant Pau presenta la vida cristiana com una cursa (9,24). El títol del fragment de l'edició de la Bíblia de Montserrat posa "L'atletisme cristià", i a dintre parla de la vida cristiana com d'un **córrer**: "Correu de manera que us emporteu el premi". **Correu** és una manera de dir **viviu**, com la col·lecta que he esmentat, que ens parla de "les preocupacions de les coses terrenes", és a dir, que pensar massa de teules en avall no ens impedeixi de viure com a cristians. Però hi fa servir la paraula **córrer**, una paraula que té una arrel en el Nou Testament i que trobem diverses vegades a la Regla. No es tracta, evidentment, de "córrer" literalment

perquè la majoria de nosaltres, si corriem massa, bufariem. Es tracta d'una actitud espiritual, d'un **córrer** interior. Ja he dit que aquest tema de **córrer** el trobem en diversos passatges de la Regla. I ara els voldria repassar breument per a encoratjar-nos els uns als altres a fer això en els dies que queden de l'Advent: **córrer** a l'encontre del Crist que ve.

D'aquests fragments que parlen de **córrer**, quatre són en el Pròleg i ens diuen com hem de **córrer**, com hem de tenir aquesta actitud espiritual dinàmica que fa que en

la vida espiritual no ens aturem sinó que anem avançant i avançant, si pot ser amb velocitat, cosa que en la vida espiritual no sempre és possible. El primer fragment surt al Pròleg, com he dit, i és el verset 13; és una cita del Nou Testament (Jn 12,35) i amb referència a diversos salms. Concretament diu: *Correu mentre tingueu la llum de la vida. És en aquesta vida que hem de córrer perquè no us sorprenguin les tenebres de la mort, és a dir, perquè no ens vingui la mort* i ens agafi sense haver **corregut**, sense haver viscut el dinamisme de la vida cristiana. Després, en el verset 22 del Pròleg, diu, encara: *Si volem habitar en el temple* —és una manera de dir: si volem arribar al Regne de Déu, si volem arribar a la casa del Pare, a la glòria celestial— *mirem que no s'hi arriba si no és corrent-hi*. Per arribar a la glòria celestial, com per sortir a l'encontre del Crist, cal **córrer**. I aquí, en aquest verset, ja diu com s'ha de **córrer**: *amb les bones obres*. En el verset anterior fa servir una imatge que és clàssica de la vida cristiana però difícil d'entendre per la gent d'ara. Nosaltres, que portem un hàbit i un escapulari, sí que la podem entendre. Diu: *Cenyits els nostres lloms amb la fe i amb l'observança de les bones obres fem els seus camins seguint el guiatge de l'Evangeli per arribar a veure aquell que ens ha cridat*. Per arribar a l'encontre amb el Crist. A nosaltres aquesta imatge ens recorda un detall que coneixem bé: si ens traiem el cinturó i volem anar de pressa pels corredors, la saia es va posant entremig de les cames i fa que no puguis avançar amb agilitat. Al temps de sant Benet i de Jesús —perquè aquesta idea d'anar cenyit ja es troba a l'evangeli de sant Lluc i en algun altre passatge— la gent anava amb túnica i, per

caminar bé i no cal dir per córrer, els calia anar ben cenyits; si no, no podien avançar còmodament. Com hem d'anar cenyits, doncs, en el nostre **córrer**, en el nostre sortir a l'encontre del Crist que ve? Sant Benet ens diu: *amb la fe*, és a dir, aprofundint la vida de fe, no sols a nivell intel·lectual —que també— sinó sobretot a nivell d'experiència de pregària. I, afegeix després, *amb les bones obres*. “Bones obres” vol dir moltes coses, però començant per mirar de fer el bé als qui tenim al costat, d'ajudar-los, de complir bé les nostres obligacions, sigui en la família, sigui en el treball, sigui en la societat...; és a dir, no es tracta de fer coses extraordinàries —alguna vegada potser també— però *les bones obres*, aquestes que ens ajuden a **córrer**, consisteixen a fer ben fet el que hem de fer en la vida de cada dia.

La vinguda del Crist sempre té tres dimensions, o tres moments: una és la vinguda actual, quan ve a nosaltres cada dia en l'Eucaristia, o en un germà, en cada circumstància de la nostra vida; després hi ha la vinguda espiritual en la festa de Nadal en què, per la celebració litúrgica, es torna a fer present tot el contingut de gràcia i de salvació del primer Nadal. I acabat ve al final de la nostra vida, que és, d'alguna manera, la vinguda definitiva. Vindrà, encara, al final del món, però la trobada, aquest encontre definitiu amb cadascú de nosaltres, és el moment de la nostra mort. Per això he dit alguna altra vegada que, per a mi, la millor catequesi que ens dona l'Església sobre la mort és la litúrgia del temps d'Advent, és la catequesi per a l'encontre amb el Crist. Doncs bé, com ho hem de viure, això? Sant Benet ens diu: aprofundint en la fe i mirant de

fer les bones obres, de complir amb la nostra obligació en tot allò que ens toca de viure.

L'altre verset del Pròleg va en aquesta mateixa línia. Diu sant Benet: *Cal, ara, córrer i fer allò que ens aprofiti per sempre. Córrer*. Ja sabem què vol dir: aprofitar, viure la fe i fer les bones obres de cada dia. I això ens aprofita per a la vida eterna. Ens aprofita per a l'encontre amb el Crist i per entrar en el Regne de Déu.

I encara hi ha un altre verset en el Pròleg que ens parla de **córrer**; diu: *Amb el progrés en la vida monàstica i en la fe*; podríem dir “amb el progrés en la vida cristiana”, perquè la vida monàstica no és més que una manera concreta de viure la vida cristiana; i els oblats viviu la vida cristiana a partir de l'espiritualitat benedictina. Per tant, *amb el progrés en la vivència com a oblat* (ho podríem dir amb tota propietat) *i en la fe* —el cinturó està trenat de fe i de bones obres— amb el progrés en la vida monàstica, amb les bones obres que suposa la vida monàstica i la vida d'oblat benedictí, i en la fe; amb això, *s'eixampla el cor i es corre per la via dels manaments de Déu en la inefable dolcesa de l'amor*. Per **córrer**, per avançar cap a Déu sense entrebancs, cal, doncs, la vida de cada dia, les bones obres, cal la fe. D'aquesta manera s'eixampla el cor. Sant Benet no diu que les coses es fan més fàcils a mida que vas progressant en la fe i en la vida cristiana; no diu això. Diu: les coses, les viuràs d'una altra manera. El que s'eixampla és el cor, no el camí; el que s'eixampla és el cor, no la porta, que és estreta. Però ho vius d'una altra manera, ho vius en la inefable dolcesa de l'amor; ho vius amb amor, i quan les coses es

viuen i es fan per amor, resulten molt més fàcils de fer i de viure i, sobretot, hom té consciència que les viu per a correspondre al gran amor que Déu ens té, que per això ens ha donat el seu Fill fet home, que per això ve a nosaltres, a la nostra vida, a través dels sagraments: els sagraments majors, que són els set sagraments, i els altres sagraments que poden ser la presència dels germans i tants altres fets de la vida.

Encara hi ha, a la Regla, tres referències més a **córrer**. Una és al capítol 27,5; si la llegim en català no hi surt la paraula **córrer** però sí si la llegim en llatí. Fa referència a l'abat. Diu que l'abat ha de **córrer** amb enginy i traça per no perdre cap ovella del seu ramat, de la comunitat. La traducció catalana diu "l'abat ha de vetllar", i és que el llatí té aquest matís: "ha de vetllar", però d'una manera activa, no estant aturat; per això sant Benet fa servir la paraula **córrer**. També, més enllà de la referència concreta a l'abat, forma part d'aquest **córrer**, d'aquestes bones obres, la sol·licitud dels uns pels altres, particularment d'aquelles persones que ens són encomanades.

Una altra referència a **córrer**, la trobem en el capítol 43,1. Quan parla de l'ofici diví, sant Benet diu que "s'ha de **córrer**" cap a l'ofici diví, i no ho diu en el sentit d'allò que de vegades fem els monjos, que correm pels passadissos per no fer tard. No és en aquest sentit, sinó que és l'actitud espiritual, perquè sant Benet diu que s'ha de **córrer**, però "amb gravetat". Amb gravetat vol dir "amb pes", perquè si vas massa carregat no pots córrer. És, doncs, l'actitud espiritual de **córrer**. Els monjos han de **córrer** cap a l'ofici diví. Abans ha dit de **córrer** cap a allò que ens

aprofiti per sempre, de **córrer** cap al temple. I, en paral·lel, ens diu ara de córrer cap a l'ofici diví. Per què? Perquè l'ofici diví –i, en aquest sentit, podríem dir tota la litúrgia– és el lloc de la presència del Crist, és el lloc on el Crist es fa present enmig de la vida de l'Església, enmig de la comunitat que prega i, en aquest significat espiritual, podríem dir també, enmig o a prop, al costat, de la persona que prega l'ofici diví, ni que sigui sol, com feu molts de vosaltres. Així, doncs, com que és el lloc on es fa present el Crist, anant a l'ofici diví he de tenir la mateixa actitud d'anar a l'encontre del Crist, perquè allà me'l trobaré en la seva paraula que em parlarà. Després hi haurà la lloança i la petició per part nostra, però d'entrada és ell que s'hi fa present i que ens anuncia la seva paraula en els salms i en les lectures. Per això l'actitud que hem de tenir tota la vida per sortir a l'encontre del Crist, l'hem de tenir, també, en anar a l'ofici diví, perquè és un moment de trobar-se amb el Crist. Sant Benet parla de l'ofici diví però evidentment també hi entra, aquí, la celebració de l'Eucaristia.

I l'última referència a **córrer** és en el capítol 73, al final de la Regla, en el verset 4, on diu que "els llibres dels sants Pares catòlics i els llibres de l'Antic i del Nou Testament són –diu el català– un camí per arribar de pressa" –però el llatí diu "són una cursa recta"; fa servir, doncs, una paraula de la família **córrer**– cap al Creador. Per tant, com hem de viure l'Advent? Com hem de viure el trobament amb el Crist en la litúrgia? I, d'alguna manera, com hem de viure l'actitud existencial fins a l'encontre amb el Senyor? **Corrent**; és a dir, aprofundint en

la fe i en les bones obres. Què ens hi ajuda? La solidaritat, com en el cas de l'abat, que ha de **córrer** amb enginy per no perdre cap ovella; la solidaritat dels uns amb els altres per viure la comunió fraterna. Què ens hi encoratja, què ens il·lumina, per concretar-ho després en quines són les bones obres que el Senyor ens demana tot al llarg del dia i tot al llarg de la nostra vida? La paraula de Déu i els escrits espirituals dels Pares catòlics, però també els escrits espirituals dels autors moderns que ens encoratgen a avançar cap al Creador. Tot això ens ajuda a córrer, tot això ens ajuda a fer la cursa de la vida cristiana com a monjos, com a oblats i, podem ben dir, com a batejats.

Aquest és l'encoratjament que us faig arribar en aquest Advent per poder viure amb plenitud el Nadal i, després, per poder continuar **corrent** pels camins de l'Evangelí, en la dolcesa de l'amor, tota la nostra vida. ∞

• Les il·lustracions d'aquest text i del següent són extretes del llibre *El Pare Sant Benet*, text de M. Regina Goberna i il·lustracions de M. Lurdes Viñas (ambdues, monges del monestir de Sant Benet, de Montserrat). Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979.

EL MESTRATGE DE SANT BENET CONTINUA VIU*

Pare Abat Josep Maria Soler

Estimat Sr. Bisbe; estimats germans i germanes:

Sant Gregori, uns anys després de la mort de sant Benet, deia referint-se al Pare de monjos: “encara avui resplendeix amb fets prodigiosos” (Diàlegs, II, 38). D’alguna manera també ho podem dir als nostres temps. Sant Benet resplendeix encara avui, quinze segles després de la seva mort. Resplendeix per la seva Regla, amarada d’aquella *saviesa* divina de la qual ens ha parlat la primera lectura (Pr 2,1-9). Una *saviesa* que és do del Senyor i que il·lumina la *intel·ligència* i amoreix el cor, i per això porta a obrar amb *bondat i justícia*. La Regla està tota centrada en Jesucrist, estimat per damunt de tot (cf. RB 5, 2), i en els homes i dones que en són imatge. La seva finalitat és ajudar a viure segons la *Saviesa* divina i ajudar a fer comunitat cristiana; per això es fa ressò de les normes que donava sant Pau a la segona lectura (Col 3,12-17). Ensenya a tenir *sentiments de compassió, de bondat, d’humilitat, de serenor, de paciència, de perdó, de capacitat d’acollir l’altre tal com és, de posar els propis dons al servei del bé comú*. El model és l’amor amb què estima Jesucrist, i la font per viure-ho es troba en la pregària i en la Paraula de Déu interioritzada.

* Homília del P. Abat en la solemnitat de sant Benet del 2005; aquest dia teníem amb nosaltres el nostre bisbe Agustí.

Aquesta Regla, que sant Benet mateix en la seva humilitat defineix com a “mínima”, per a principiants (cf. RB 73, 1.8), no sols ha servit i serveix per donar vigor espiritual a les comunitats monàstiques, sinó que conté unes pautes de convivència que poden servir per fer fructífer el diàleg intraeclesial i, també, en un abast més ample, poden servir per a la construcció dels pobles d’Europa, dels quals és patró, i de la Unió europea mateixa.

Sant Benet resplendeix enca-

ra avui per la seva Regla. Però també resplendeix per mitjà dels seus monestirs. Voldria que m’entenguéssiu bé. No vull dir que els monjos siguem un fidel reflex de l’home de Déu que era sant Benet; llevat d’algunes excepcions encoratjadores, la majoria estem lluny de l’ideal que ens proposa la Regla. Vull dir que les comunitats monàstiques tenim una missió i unes responsabilitats particulars en el moment actual de la vida de l’Església i del desenvolupament

de la societat. En una reunió d'abats celebrada a Subiaco el maig passat vàrem constatar que hi ha "una gràcia de Déu particular en el monaquisme d'avui a favor de l'Església i del món". I afegíem que el contrast entre aquesta gràcia i la fragilitat dels monjos i de moltes comunitats que veuen, sobretot a Europa, com van disminuint els seus efectius, encara posava més de relleu que era una gràcia de la qual cap monjo ni cap monestir no es podia gloriar.

El monaquisme és actualment portador d'una responsabilitat i d'una missió específiques; és portador d'un heretatge a favor de l'Església i de la humanitat. Un heretatge, un tresor, tant a nivell espiritual com humà. Cal que els monjos siguem ben conscients d'aquesta responsabilitat que ens exigeix de viure a fons i d'oferir a tothom la nostra experiència.

A nivell espiritual hem de viure i de procurar transmetre la vida litúrgica i la lectura orant de la Paraula de Déu, com a font d'una espiritualitat sòlida, capaç de nodrir el desig del cor i de suscitar l'esperança, en la recerca comuna a tothom de satisfer l'anhel de felicitat i de plenitud, que no és altre que l'anhel de Déu. A nivell espiritual, encara, hem de testimoniar el tresor de la comunió eclesial. La comunitat monàstica està formada per un conjunt de germans als quals sant Benet ensenya a acollir-se i a escoltar-se mútuament i a escoltar l'abat, com a vincle de comunió fraterna i harmonitzador dels diversos carismes atorgats als seus germans de comunitat. D'aquesta manera, es va fent un discerniment del que és millor en cada circumstància, segons el voler de Déu; per això

també l'abat ha d'escoltar tots i cadascun dels germans. Aquest acollir i aquest escoltar, però, no sols estan en funció de la vida comunitària sinó que ajuden cada membre a construir-se com a persona per arribar a la maduresa. A més, els monestirs benedictins estan units entre ells amb uns vincles internacionals de comunió i tenen uns òrgans d'ajuda mútua.

En aquest sentit, cada comunitat monàstica estable és un signe visible de la comunitat eclesial que perllonga la fraternitat al llarg del temps a causa d'una fidelitat fonamental a Jesucrist i a l'Església. I la fraternitat entre monestirs és, semblantment, un signe visible de la comunió entre les Esglésies locals, sota el ministeri dels seus pastors en comunió amb el ministeri petrí del bisbe de Roma. En efecte, els diversos monestirs, tot respectant l'autonomia de cadascun, s'ajuden, es troben i discernen sinodalment sota la sol·licitud pastoral dels qui tenen una missió de guiatge a causa de la seva primacia. ¿Potser hi ha una gràcia de Déu en aquesta sinodalitat monàstica per contribuir a il·luminar la comunió eclesial i la col·legialitat episcopal, i fer-la més rica i més entenedora ecumènicament?

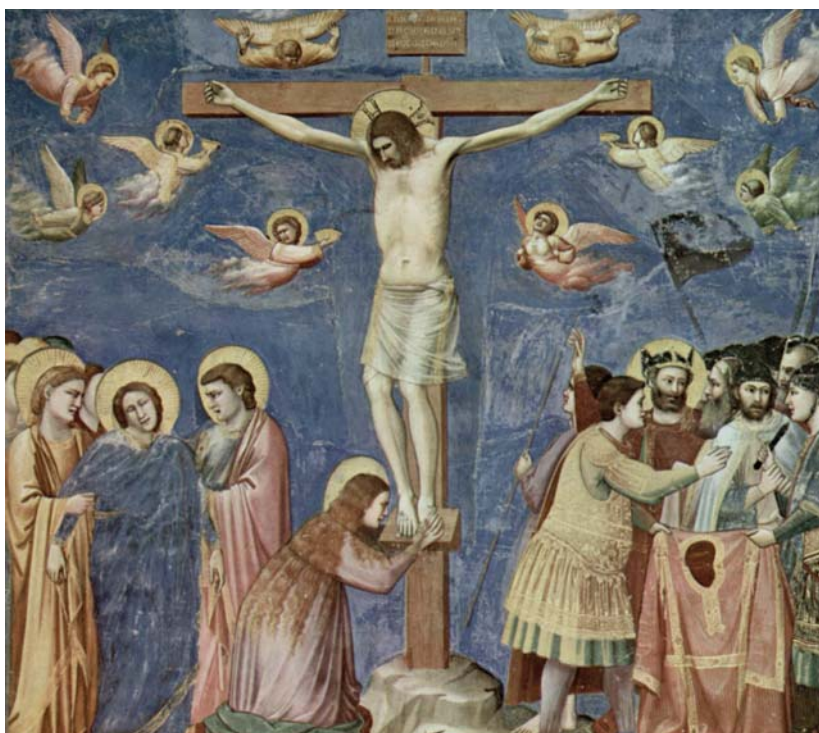
Permeteu-me, abans d'acabar, de dir encara una paraula sobre l'heretatge a nivell humà del qual és portador el monaquisme avui. Si bé, lamentablement, no sempre hi reeixim al cent per cent, sant Benet ens ensenya a valorar totes les riqueses humanes de les quals és portador cada germà i la comunitat en el seu conjunt. A valorar-les, a estimar-les i a aprofundir-les per tal que el resultat no sigui la disgregació o l'aïllament sinó la col·laboració i

l'enriquiment de la comunitat i de la irradiació cap enfora que se'n pugui derivar. D'aquesta manera el monestir esdevé per als monjos i per als qui hi entren en contacte una escola d'humanitat, en la qual hem de progressar cada dia i cada dia hem d'esmenar-nos per millorar. Aquesta dimensió humana no queda tancada en el si de la comunitat, sinó que s'obre a l'acolliment de tothom i es desplega, segons les possibilitats de cada monestir, en la irradiació espiritual, pastoral, intel·lectual, cultural o laboral.

Per què us he exposat tot això, germans? No pas per posar-nos cap medalla, que prou sabem els monjos com ens costa de tenir –i cito sant Benet– "si més no un començ de vida monàstica" (RB 73,1). Ho he fet per tres raons. En primer lloc, perquè agraiu juntament amb nosaltres, els monjos, el carisma que Déu va atorgar al nostre Pare en la vida monàstica i el fet que encara avui continuï resplendint i ensenyant a través de la seva obra. En segon lloc, perquè, membres vius del poble de Déu com sou, teniu dret a exigir-nos que us comuniquem la gràcia particular que avui Déu dóna a l'Església i al món amb la vida monàstica. He dit ben conscientment que teniu dret a exigir-nos-ho; aquest dret us el dóna sant Benet mateix a la Regla (cf. RB 64,4). I, en tercer lloc, m'he esplaiat amb vosaltres sobre aquests punts perquè ens porteu a la pregària per tal que donem més importància al ser que no pas al fer. Perquè sapiguem buscar Déu de veritat (cf. RB 58,7) i no anteposar res a l'amor del Crist (cf. RB 4,21) en les coses ordinàries de cada dia, i en la veritat, la integritat i la simplicitat de la nostra vida humana. ✠

HI HAVIA TAMBÉ ALGUNES DONES...*

Raniero Cantalamessa

• *Crucifixió.* Giotto di Bondone (1267-1337).

“Vora la creu de Jesús hi havia la seva mare i la germana de la seva mare, Maria, muller de Cleofàs, i Maria Magdalena” (Jn 19,25). Per una vegada, deixem a part Maria, la seva Mare. La seva presència al Calvari no requereix explicacions. Era “la seva mare” i això ja ho diu tot; les mares no abandonen un fill, encara que estigui condemnat a mort. Però per què hi eren les altres dones? Qui i quantes eren?

Els evangelis donen el nom d'algunes d'elles: Maria de Magdala, Maria –la mare de Jaume el Menor i de Josep–, Salomé –mare dels fills de

Zebedeu–, una tal Joana i una tal Susanna (Lc 8,3). Arribades amb Jesús des de Galilea, aquestes dones l'havien seguit, plorant, pel camí cap al Calvari (Lc 23,27-28); ara, al Gòlgota, observaven “de lluny estant” (o sigui, des de la distància mínima que se'ls permetia) i ben aviat l'acompanyen, amb tristesa, al sepulcre amb Josep d'Arimatea (Lc 23,55).

Aquest fet està massa comprovat i és massa extraordinari com per passar-hi per sobre precipitadament. Les anomenem, amb una certa condescendència masculina, “les pietoses dones”, però són molt més que “pietoses dones”, són igualment “Mares Coratjoses”! Desafiaren el perill que hi havia a mostrar-se tan obertament a favor d'un con-

demnat a mort. Jesús havia dit: “Feliç aquell que no quedarà decebut de mi (o que no s'escandalitzarà)!” (Lc 7,23). Aquestes dones són les úniques que no s'escandalitzaren d'Ell.

Es discuteix vivament des de fa un cert temps qui va ser que va voler la mort de Jesús: els caps jueus o Pilat, o tant l'un com els altres. En qualsevol cas una cosa és certa: van ser els homes, no les dones. Cap dona no es veu involucrada, tampoc indirectament, en la seva condemna. Fins l'única dona pagana que és esmentada en els relats, l'esposa de Pilat, recomana de desentendre's de la seva condemna (Mt 27,19). És cert que Jesús va morir també pels pecats de les dones, però històricament només elles poden dir: “Som innocents de la sang d'aquest home”! (Mt 27,24).

Aquest és un dels signes més clars de l'honestetat i de la fidelitat històrica dels evangelis: el paper mesquí que hi fan els autors i els inspiradors mateixos dels evangelis i el meravellós paper que hi juguen les dones. Qui hauria permès que es conservés, amb record imperible, la ignominiosa història de la pròpia por, fugida, negació, agreujada a més per la comparació amb la conducta tan diferent d'algunes pobres dones? qui, repeteixo, ho hauria permès, si no hagués estat obligat per la fidelitat a una història que ja es mostrava infinitament més gran que la pròpia misèria?

Sempre ha sorgit la qüestió de com és que les “pietoses dones”

* Predicació de Divendres Sant (2007) a la Basílica de Sant Pere a Roma.

siguin les primeres a veure el Ressuscitat, i que sigui a elles a qui es confiï la missió d'anunciar-lo als apòstols. Aquesta era la manera més segura de fer que la resurrecció fos poc creïble. El testimoni d'una dona no tenia cap pes. Potser per aquest motiu cap dona no apareix al llarg llistat dels qui han vist el Ressuscitat, segons el relat de Pau (1Co 15,5-8). Els apòstols mateixos van prendre les paraules de les dones com «un estirabot» completament femení i no les van creure (Lc 24,11).

Els autors antics van creure que sabien la resposta a aquest interrogant. Les dones, diu en un himne Romà el Melode, són les primeres a veure el Ressuscitat perquè també una dona, Eva, va ser la primera a pecar!¹. Però la resposta autèntica és una altra: les dones van ser les primeres a veure'l ressuscitat perquè havien estat les últimes a abandonar-lo mort i fins i tot després de la mort acudien a portar aromes al seu sepulcre (Mc 16,1).

Ens hem de preguntar pel motiu d'aquest fet: per què les dones resistiren a l'escàndol de la creu? Per què es van quedar a prop d'Ell, a la creu, quan tot semblava acabat i fins i tot els seus deixebles més íntims l'havien abandonat i estaven organitzant el retorn a casa?

La resposta la va donar anticipadament Jesús quan, en respondre a Simó, va dir sobre la pecadora que li havia rentat i besat els peus: "Ha estimat molt!" (Lc 7,47). Les dones havien seguit Jesús per Ell mateix, com a agraïment per tant de bé rebut d'Ell, no per l'esperança de fer carrera després. A elles no se'ls havia promès "dotze trons", ni elles havien demanat seure a la seva dreta i a la seva esquerra en el seu regne. El seguien, això està escrit, "per a servir-lo" (Lc 8,3; Mt 27,55); eren les úniques, després

de Maria, la seva mare, que havien assimilat l'esperit de l'Evangeli. Havien seguit les raons del cor, i aquestes raons no les havien enganyades.

En ella mateixa, llur presència al costat del Crucificat i el Ressuscitat conté un ensenyament vital per a nosaltres avui. La nostra civilització, dominada per la tècnica, té necessitat d'un cor perquè l'home pugui sobreviure-hi, sense deshumanitzar-se del tot. Hem de fer més lloc a les "raons del cor" si volem evitar que la humanitat torni a caure en una era glacial.

En això, a diferència de molts altres camps, la tècnica no hi ajuda gaire. Es treballa des de fa temps en un tipus d'ordinador que "pensa" i molts estan convençuts que s'aconseguirà. Però ningú fins ara no ha projectat la possibilitat d'un ordinador que "estimi", que es commogui, que vagi a l'encontre de l'home en el pla afectiu, que li faciliti estimar de la mateixa manera que li facilita calcular les distàncies entre les estrelles, el moviment dels àtoms i memoritzar dades...

A la potenciació de la intel·ligència i de les possibilitats cognoscitives de l'home no li segueix amb el mateix ritme, lamentablement, la potenciació de la seva capacitat d'amor. Aquesta capacitat, més aviat, sembla que no compta gens, encara que sabem molt bé que la felicitat o la infelicitat a la terra no depenen tant de conèixer o no conèixer, sinó d'estimar o no estimar, de ser estimat o no ser estimat. No és difícil entendre per què estem tan ansiosos d'incrementar els nostres coneixements i tan poc d'augmentar la nostra capacitat d'estimar: el coneixement es tradueix automàticament en poder, l'amor, en servei.

Una de les idolatries modernes és la del "IQ", el "coeficient

intel·lectual". Hi ha diversos mètodes per mesurar-lo. Però qui es preocupa de tenir en compte també el "coeficient del cor"? I això no obstant únicament l'amor redimeix i salva, mentre que la ciència i la set de coneixement, totes soles, poden portar a la condemna. És la conclusió del Faust de Goethe i és també el crit que llança el cineasta que fa clavar simbòlicament a terra els preciosos volums d'una biblioteca i fa exclamar al protagonista que "tots els llibres del món no valen tant com una carícia"². Abans que ells, sant Pau havia escrit: "El coneixement infla, mentre que l'amor edifica" (1Co 8,1).

Després de tantes edats que han pres nom de l'home -*homo erectus*, *homo faber*, fins a l'*homo sapiens-sapiens*, o sigui el sapientíssim d'avui-, és desitjable que s'obri finalment, per a la humanitat, una edat de la dona: una edat del cor, de la compassió, i que aquesta terra deixi ja de ser "la petita terra que ens fa tan ferotges"³.

D'arreu brolla l'exigència de fer més lloc a la dona. Nosaltres no creiem pas que "l'etern femení ens salvarà"⁴. L'experiència diària demostra que la dona pot "enlairar-nos", però també que ens pot fer caure. També ella té necessitat de ser salvada per Crist. Però és veritat que, un cop redimida per Ell i "alliberada", en el pla humà, d'antigues discriminacions, ella pot contribuir a salvar la nostra societat d'alguns mals arrelats que planen amenaçadors: violència, voluntat de poder, aridesa espiritual, menyspreu de la vida...

Només cal evitar repetir l'antic error gnòstic segons el qual la

1. Romano il Melode, *Inni*, 45,6.

2. En el film "Cento chiodi" d'Ermanno Olmi.

3. Dante Alighieri, *Paradiso*, 22, v. 151.

4. W. Goethe, *Faust*, al final de la IIa part.

dona, per salvar-se, ha de deixar de ser dona i transformar-se en home⁵. El prejudici està tan arrelat en la cultura que les dones mateixes han acabat, a vegades, per sucumbir-hi. Per a afirmar llur dignitat han cregut necessari assumir actituds masculines, o bé minimitzar la diferència de sexes bo i reduint-la a un producte de la cultura. “Dona no es neix, sinó que es fa”, va dir una de les seves il·lustres representants⁶.

Si n’hem d’estar, d’agraïts, a les “pietoses dones”! Al llarg del camí cap al Calvari, llurs sanglots van ser l’únic so amic que va arribar a oïdes del Salvador; damunt la creu, llurs “mirades” van ser les úniques que es van posar amb amor i compassió en Ell.

La litúrgia bizantina ha honorat les pietoses dones bo i dedicant-los un diumenge de l’any litúrgic, el segon després de Pasqua, que pren el nom de “diumenge de les Miròfores”, és a dir, de les portadores d’aromes. Jesús està content que s’honorí en l’Església les dones que el van estimar i que van creure en Ell en vida. Sobre una d’elles –la dona que va abocar al seu cap un flascó d’ungüent perfumat– va fer aquesta extraordinària profecia, puntualment acomplerta en els segles: “Quan aquest evangeli serà anunciat per tot el món, també recordaran aquesta dona i diran això que ha fet” (Mt 26, 13).

Però les pietoses dones no hi són únicament per ser admirades i honorades sinó també per ser imitades. Sant Lleó el Gran diu que “la passió de Crist es perllonga fins al final dels segles”⁷, i Pascal va escriure que “Crist estarà en agonia fins a la fi del món”⁸. La Passió es perllonga en els membres del cos de Crist. Són hereves de les “pietoses dones” les moltes dones, religioses i laiques,

• *Noli me tangere*. (fragment). Giotto di Bondone.

que romanen avui al costat dels pobres, dels malalts de sida, dels empresonats, dels rebutjats de qualsevol mena per part de la societat. A elles –creients o no creients– Crist repeteix: «A mi m’ho vàreu fer» (Mt 25,40).

No solament pel paper exercit en la passió, sinó també pel que van exercir en la resurrecció, les pietoses dones són exemple per a les dones cristianes d’avui. A la Bíblia trobem, d’un cap a l’altre, els “vés!” o els “aneu!”, és a dir, els enviaments per part de Déu. És la paraula adreçada a Abraham, a Moisès (“Vés, Moisès, a la terra d’Egipte”), als profetes, als apòstols: “Aneu per tot el món i anuncieu a tothom la bona nova de l’evangeli”.

Tots són “aneu!” dirigits als homes. Només hi ha un únic “aneu!” adreçat a les dones, i és el que fou dit a les miròfores el matí de Pasqua: “Llavors els va dir Jesús: «Aneu, anuncieu als meus germans que vagin a Galilea; allà em veuran»” (Mt 28,10). Amb aquestes paraules les constituïa primers testimonis de la resurrecció, “mestres de mestres”, com les anomena un autor antic⁹.

És una pena que, a causa de l’equivocada identificació amb la dona pecadora que renta els peus de Jesús (Lc 7,37), Maria Magdalena hagi acabat alimentant infinites llegendes antigues i modernes i hagi entrat en el culte

i en l’art gairebé únicament en qualitat de “penitent”, més que no pas com a primer testimoni de la resurrecció, “apòstol dels apòstols”, com la defineix sant Tomàs d’Aquino¹⁰.

“Immediatament elles, amb por, però amb una gran alegria, se n’anaren del sepulcre i van córrer a anunciar-ho als deixebles” (Mt 28,8). Dones cristianes, continueu portant als successors dels apòstols i a nosaltres, sacerdots i col·laboradors seus, l’anunci joïós: “El Mestre viu! Ha ressuscitat! Us precedeix a Galilea, és a dir, onsevulla que aneu!”. Continueu dient-nos l’antic càntic que la litúrgia posa en boca de Maria Magdalena: *Mors et vita duello conflixere mirando: dux vitae mortuus regnat vivus*: “Lluitaren Vida i Mort en lluita sense mida. El Rei de vida, mort, ja regna amb nova vida”. La vida ha triomfat, en Crist, sobre la mort, i així succeirà un dia també en nosaltres. Juntament amb totes les dones de bona voluntat, vosaltres sou l’esperança d’un món més humà.

A la primera de les “pietoses dones”, de les quals és incomparable model, la Mare de Jesús, repetim una antiga pregària de l’Església: “Santa Maria, socorreu els pobres, sosteniu els fràgils, conforteu els febles: pregueu pel poble, interveu a favor del clergat, intercediu pel devot sexe femení”: *Ora pro populo, interveni pro clero, intercede pro devoto femineo sexu* 11. ∞

5. Cf. *L’Evangeli copte de Tomàs*, 114; *Extractes de Teodot*, 21,3.

6. Simone de Beauvoir, *Le Deuxième Sexe* (1949).

7. Sant Lleó el Gran, *Sermó* 70,5.

8. B. Pascal, *Pensaments*, n. 553.

9. Gregori antioquè, *Homília sobre les dones miròfores*, 11.

10. Sant Tomàs d’Aquino, *Comentari a l’evangeli de sant Joan*, XX, 2519.

11. Antífona al Càntic de Maria en el Comú de la Mare de Déu.

DÉU ENS ESTIMA I ENS PERDONA

Andreu Marquès

Els cristians tenim la convicció que, amb la paràbola del fill pròdig (Lc 15,11-32), Jesús ens va dir allò de més profund i definitiu que es pot dir sobre Déu, ens en va dir l'última paraula. La paraula més profunda i definitiva sobre Déu és aquesta: Déu ens és Pare, és a dir, és amor gratuït, incondicional i sacrificat per a tots els seus fills. De Déu poden dir-se moltes altres paraules (per exemple, que és Senyor, Creador, Jutge del món, Punt omega de la història, etc.). Però tot això no són la paraula última i es poden convertir en paraules falses si les separem de la veritat última, que és aquesta: Déu ens és pare i nosaltres som els seus fills. Però, ¿no es tracta, amb això, d'una veritat òbvia i elemental sobre la qual no caldria insistir i, menys encara, posar-hi un èmfasi especial tot parlant de "paraula última"? Doncs no, no és una veritat òbvia, almenys si quan diem pare pensem en el pare bo de la paràbola del fill pròdig. Un pare com aquest no és fàcil d'entendre. I la prova n'és que cap dels seus dos fills, ni el petit, ni el gran, no va comprendre qui era veritablement el seu pare. I tots dos s'hi van revoltar: l'un fugint de casa com si es tractés d'una presó; l'altre amb una obediència freda, sense amor.

Però quan Jesús ens ha dit l'última paraula sobre Déu, ha dit també l'última paraula sobre l'home: sigui quin sigui el seu comportament, el seu enviliment, el seu pecat, l'home és i resta fill. Se'n pot anar, ho pot dilapidar tot, pot blasfemar, viure en la disbauxa, embrutar-se, embrutir-se i davallar fins al nivell dels porcs: sempre resta

fill. Fins en els casos que semblen més desesperats.

No hi ha dubte que els dos fills de la paràbola són ben diferents: són com dos extrems entre els quals pot haver-hi tota una gamma de gradacions. És que Déu té molts fills –i i tots són veritablement fills–, però cap no s'assembla a cap altre. Només hi ha un pare, només hi ha una família, però els fills són ben diferents. I no és pas perquè sí. Que Déu sigui pare i amor fa que hi hagi alhora unitat i diversitat, ja que l'amor és sempre invenció; sempre creador de diversitat. No és com una fàbrica de cotxes o de rellotges que repeteix monòtonament el mateix model. Déu, doncs, vol fills diferents, amb les tensions que la diversitat comporta i les divergències que implica, fins i tot amb les incomoditats i les desharmonies que poden sorgir, però sempre amb una exigència de lleialtat i d'amor.

És precisament aquest amor, segons que sembla, allò que faltava al fill gran de la paràbola. En efecte: quan el fill petit, el fill calavera i clarament pecador, encara era lluny, el pare el va veure que venia i es va commoure, corregué a llançar-se-li al coll i el besà. I començà una festa per a celebrar el retorn, sense esperar el fill gran, que era a treballar al camp. No és pas que se n'oblidés, del fill gran, però l'alegria, tan forta, no li permetia d'esperar-lo. A més, el pare (que, com a tal, sempre pensava bé) confiava que el fill gran, el fill formal i observant, en tindria tanta alegria com ell. I així li ho va dir: No ens calia alegrar-nos? No calia que féssim festa? (Lc 15,32).

Segur que el pare va creure que, veient l'amor demostrat al petit, el fill gran se sentiria estimat de la mateixa manera. Però el fill gran, el fill formal, no va entendre res; s'indignà, i no volia entrar. Davant d'això, el pare, deixant el fill petit, surt cap al gran, i el prega. I demostra així una gran esperança. Malgrat les aparences banals, es tracta veritablement d'una gran esperança, perquè el cas del fill primogènit té totes les característiques d'un cas difícil: no tan sols no ha comprès l'amor que el pare té al fill petit, sinó tampoc l'amor que li té a ell; i, a més, no estima el germà. Només sap presentar els seus mèrits: «Fa molts anys que et serveixo, sense desobeir mai ni un sol dels teus manaments» (Lc 15,29). De manera que dóna proves que no estima ningú i que està en perill de no estimar mai ningú. Ja que, si després de tants anys al costat del pare, no ha sabut comprendre'n i compartir-ne l'espera, l'esperança i l'amor, difícilment hi haurà res a fer.

Així pensàriem nosaltres, i tractàriem el fill gran de "fariseu perdut"; així pensem sovint nosaltres, però és clar que Déu no sent ni pensa així. Per això el pare de la paràbola surt a buscar el fill gran i té respecte a aquest fill gran la mateixa esperança i el mateix amor que ha tingut envers el fill petit. Però a fi que nosaltres –que som una mica fariseus– ens sentim més interpel·lats, no sabem la reacció del fill gran, sinó que queda oberta (com la nostra reacció). Sabem, però, l'essencial: Déu també ens estima... i ens perdona. ∞

ELS EVANGELIS APÒCRIFS*

ORIGEN I VALOR HISTÒRIC

Pius-Ramon Tragan

1. OBSERVACIONS PRELIMINARS

La paraula “apòcrif” significa amagat, desconegut, misteriós. L’arrel grega “apokriphos” pot indicar un escrit esotèric, de contingut especialment profund, no obert a tothom per la saviesa que conté. També pot indicar una noció més negativa, és a dir: un escrit que no respon al contingut de la tradició, que s’aparta de l’ensenyament autèntic i per tant

s’ha de marginar. Una tercera noció d’apòcrif indica un escrit que no és canònic. És el sentit més tècnic, més objectiu. No implica necessàriament un caràcter negatiu. Indica simplement que no ha entrat en la llista d’escrits canònics. “Apòcrif” en llenguatge polèmic pot voler dir suspecte, fals i fins herètic. En diversos moments de la història aquesta paraula ha pres connotacions diferents. Actualment es pot insistir més sobre un significat més neutre o més negatiu segons el context o la intenció del qui usa la paraula.

L’existència d’escrits apòcrifs es retroba en molt àmbits de la

literatura universal. Per exemple els escrits apòcrifs de Plató. Per romandre en l’àmbit bíblic, podem recordar que ja en la primera Aliança, al costat de la gran tradició religiosa d’Israel –la Llei, els Profetes i els Escrits Sapiencials–, existeix també una enorme riquesa d’escrits apòcrifs, molt variats, que són expressió de la vitalitat religiosa del món jueu durant els segles precedents als orígens del cristianisme. Són obres atribuïdes a grans personatges de l’Antic Testament, però en el moment de la formació del cànon jueu no les tindrà en consideració. Són considerades apòcrifes o pseudoepigràfiques. Entre elles, hi ha els escrits profètics, sapiencials, apocalíptics refusats per la Sinagoga i, curiosament, apreciats pels cristians.

El mateix fenomen es repeteix en la segona Aliança. Al costat del nucli fort de la tradició cristiana, record de l’ensenyament i de les obres de Jesús de Natzaret –els quatre evangelis, els escrits epistolars i els Fets dels Apòstols–, existeix una enorme varietat d’escrits que contenen narracions, memòries i ensenyaments sobre Jesús de Natzaret. Contenen també fets dels apòstols o proposen interpretacions del contingut evangèlic. Algunes d’aquestes obres s’han conservat a través dels segles, d’altres s’han perdut. Moltes s’han recuperat recentment gràcies a la descoberta de manuscrits antics. Tots aquests escrits

* Reproduïm la conferència pronunciada el 28 de gener de 2008 a Castellldaura, en el marc de les XLIII Jornades de Qüestions Pastorals, i ja publicada a *Temes d’avui. Revista de Teologia i Qüestions Actuals*, n. 29, juliol-setembre 2008.

formen una gamma de literatura molt extensa i que s'ha convingut a designar-la sota un sol nom: apòcrifa.

2. EL NUCLI DE LA TRADICIÓ CRISTIANA

Precedeix tots els apòcrifs i es forma després de l'esdeveniment pasqual. El seu origen és la persona del Profeta galileu. La seva activitat missionera va durar a penes uns tres anys i va remoure els esperits dels seus contemporanis des dels àmbits del poble senzill fins a les altes esferes religioses i polítiques. La novetat del seu ensenyament, la seva interpretació de la Llei i de les tradicions d'Israel, les seves obres de poder van causar una admiració inicial, però després van provocar una adversitat violent fins a condemnar-lo a una mort cruel com agitador polític. La seva fi tràgica devia treure importància a la seva vida davant la història de l'època. Però un fet és cert: els seus deixebles van tenir l'experiència que Déu no l'havia abandonat i que el crucificat vivia gloriós. La reacció immediata del petit grup de deixebles fou l'anunci d'aquest fet. El Jesús que predicava es va convertir en el Jesús predicat.

L'anunci d'aquests fets extraordinaris es va difondre i va trobar seguidors. A més dels apòstols, els predicadors que anunciaven Jesús com a Messies eren molts. A la tradició més primitiva del Kerigma, el Messies mort i resuscitat, es van anar afegint records i experiències de la vida de Jesús provinents de testimonis fidedignes: fets, sentències, paràboles, miracles. La tradició primitiva s'anava enriquint però també es multiplicaven les variants de la predicació. Després d'uns anys de proclamació oral de l'evangeli, es

formaren segurament blocs escrits de paràboles, de miracles, de controvèrsies de Jesús amb els seus adversaris que servien de base als predicadors i que ajuntats després a un relat primitiu de la passió esdevindran el primer evangeli escrit, fet que no exclourà pas ni unificarà la predicació oral. El primer escrit que inaugura el gènere evangeli és l'atribuït a sant Marc (vers els anys 70). La seva redacció devia causar un gran impacte. És el creador de la forma literària que coneixem com evangeli. Seguint el seu model foren escrits els evangelis de sant Mateu i de sant Lluc, vers els anys 80, tots fonamentals en tradicions anteriors. Cap a finals de segle apareix el quart evangeli atribuït a sant Joan. El fons comú d'aquests evangelis, que pertanyen al primer segle cristià, però, no exclou l'existència de moltes altres memòries sobre Jesús, com ho deixa entendre el pròleg de l'evangeli de sant Lluc. La font més arcaica del cristianisme primitiu, però, la trobem en les cartes de sant Pau. Són els primers escrits cristians que van entre els anys 50 i 60. Curiosament no contenen records del Jesús terrenal. Són el testimoni directe del pensament de l'apòstol, de la seva reflexió cristològica i soteriològica. Són també un testimoniatge de la vida de les comunitats primitives en el món grecoromà. Aquestes cartes ens fan veure la vitalitat de les joves esglésies i també les diferències i les dificultats que naixien a mesura que el cristianisme s'anava difonent. Quan la primera generació apostòlica s'anava extingint, neix la necessitat imperiosa d'escriure la memòria de la vida i de l'obra de Jesús i d'establir una base segura de la predicació evangèlica.

Estem vers els anys 70-80, les dates de composició dels tres evangelis sinòptics.

3. ORIGEN I CARÀCTER DELS EVANGELIS APÒCRIFS

Als primers evangelis segueixen altres escrits paral·lels a la tradició apostòlica. Les causes que expliquen l'origen d'aquesta literatura –durant el segle II– són variades, complexes i moltes vegades desconegudes. Una de les raons principals és el fet que la presentació i la recepció de l'ensenyament tradicional no van ser sempre idèntiques. Segons el pensament dels diversos predicadors i segons el terreny religiós i cultural propi dels auditors i dels grups de convertits, van néixer naturalment tendències diverses d'interpretació i de complement explicatiu. Resulta natural que d'aquesta diversitat doctrinal en sortís una abundant literatura cristiana, una bona part de la qual està formada pels evangelis apòcrifs,¹ per cartes pseudònimes, per fets d'apòstols i per apocalipsis pseudoepigràfics. Entre els evangelis apòcrifs es poden distingir diversos grups segons les seves característiques diferents. Les diferències entre ells són enormes sigui per la data d'origen sigui pel seu contingut.

3.1. EVANGELIS PARAL·LELS D'ORIGEN ARCAIC²

Per bé que al segle II no existeix encara la imposició d'un cànon definitiu dels llibres cris-

1. Una llista samaritana escrita en hebreu, que data de l'Edat Mitjana, enumera 35 evangelis apòcrifs.

2. Existeix una bona edició en català dels principals evangelis apòcrifs, amb introduccions orientadores: *Apòcrifs del Nou Testament*, Clàssics del Cristianisme 17, Edicions Proa, Barcelona 1990, pp 35-258.

• *Nativitat de la Mare de Déu.* Giotto di Bondone.

tians considerats autèntics, vàlid per a totes les esglésies, la majoria de les comunitats llegeixen, en les celebracions litúrgiques, aquells llibres que consideraven vinculats a la tradició apostòlica i que servien per la instrucció dels fidels. Els evangelis, que ara considerem secundaris i més tard apòcrifs, eren textos reconeguts i llegits per grups comunitaris diversos. Responien evidentment a interpretacions diferents del missatge cristià. Els autors d'aquests textos pertanyien a comunitats que no seguien el contingut doctrinal dels evangelis ja existents, i potser fins i tot s'hi oposaven. Estem a finals del segle I i a inicis del II. El grup més antic d'evangelis marginals, els evangelis judeo-cristians, podia conservar tradicions molt antigues. Així, per exemple, l'*Evangelí dels Hebreus* i l'*Evangelí dels Ebionites*, els quals, però, contenen una cristologia baixa, és a dir consideren que Jesús és un enviat de Déu, però no li atribueixen la natura divina. Aquests evangelis eren propis de

les comunitats de cristians convertits del judaisme. Aquestes comunitats amb el temps van anar desapareixent. El cristianisme nascut a la diàspora, en canvi, i format també per convertits del paganisme tenia la fe arrelada en la divinitat de Jesús i conservava aquesta tradició com arrelada en la predicació apostòlica. A les darreres dècades del segle I aquesta tradició va ser mantinguda pels quatre evangelis tinguts fins avui com

• *La infància de la Verge Maria.* Dante Gabriel Rossetti (1828-1882).

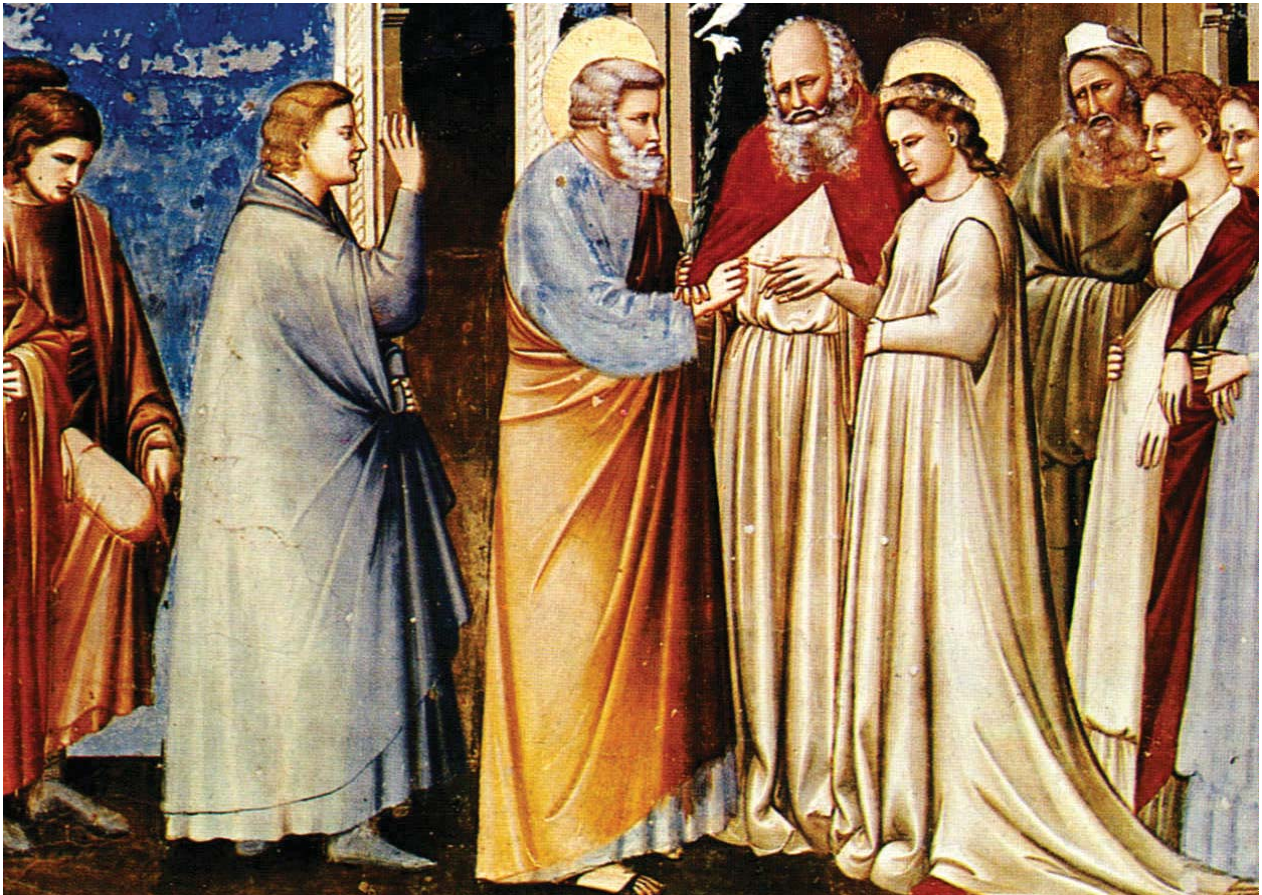
a canònics. Per tant, els evangelis marginals escrits entre els segles I-II eren textos paral·lels, no sempre polèmics, molts d'ells inspirats en els evangelis sinòptics. Eren escrits diferents, independents. Els uns marcats per un pensament judeocristià. Els altres responien a tendències gnòstiques, oposades al cristianisme judeocristià. Els uns i els altres eren l'expressió de lectures que se separaven de l'ensenyament del contingut dels evangelis més primitius. L'*Evangelí de Tomàs*, per exemple, conté un grup de sentències que pot ser molt arcaic, un conjunt de logia primitiu atribuït a Jesús al qual, però, l'autor final d'aquest text afegeix una barreja d'orientacions, amb algunes frases d'orientació gnòstica, sobre la qual parlarem tot seguit. L'*Evangelí de Pere*,³ del qual només coneixem el relat de la passió, pot contenir elements molt antics però insisteix fortament en la culpabilitat dels jueus i s'esplaià d'una manera exagerada, fabulosa, en el relat de miracles que acompanyen la mort i la resurrecció de Jesús. Aquest evangelí va ser trobat, l'any 1886-1887, en una tomba d'un monjo cristià del segle VIII-X com un llibre seu preferit, junt amb altres llibres ortodoxos o heterodoxos. Aquest descobriment revelava la unitat i la diversitat, la tolerància i la intolerància del cristianisme primitiu, que va durar segles.

3.2. EVANGELIS COMPLEMENTARIS

Un altre grup de textos marginals, inspirats en els evangelis apostòlics, mereix una menció especial. Són els anomenats evangelis de la infància: el *Protoevangelí*

3. Descobert l'any 1886 a l'Alt Egipte en una tomba antiga d'un monjo cristià.

• Casament de Josep i Maria. Giotto di Bondone.

de Jaume o la *Nativitat de Maria* i el *Relats de Tomàs sobre la infància del Senyor*. Dos escrits ben diferents però que concorden a voler completar i enriquir els dos primers capítols dels evangelis de Mateu i de Lluc. Relaten detalls meravellosos de la infància de Maria i els prodigis que feia l'infant Jesús. Aquests escrits apòcrifs responen a una necessitat piadosa i han estat font de devoció i de delícia espiritual des de l'antiguitat, tant a l'Orient com a l'Occident, passant per l'edat mitjana fins a èpoques recents. Més endavant en precisarem la influència en la literatura, en la litúrgia i en l'art.

3.3. EVANGELIS GNÒSTICS

Són l'expressió d'un fort moviment cristià. Des la segona meitat del segle II, apareix una abundància d'escrits cristians,

entre ells un nombre remarcable d'evangelis que provenen de la doctrina gnòstica, persistent entre els segles II-IV, i que ja s'havia fet sentir en alguns ambients del judaisme del segle primer abans de Crist. El gnosticisme es va desenvolupar durant el segle II i es va introduir en àmbits importants del cristianisme. El descobriment de la biblioteca de Nak' Hammadi, l'any 1945, ha portat a la llum molts d'aquests textos que s'havien perdut. Són una reinterpretació teològica i soteriològica del nucli de la tradició cristiana. Del seu abast i de la seva vitalitat en són testimoni no sols la gran producció literària que va generar sinó els problemes i les reaccions que van provocar en els àmbits de la tradició apostòlica ortodoxa. Les característiques d'aquest moviment religiós són complexes, difí-

cils de resumir. El mateix moviment de fons pren modalitats diverses i es caracteritza per una barreja d'idees jueves, orientals i gregues. Un sincretisme que, en forma genèrica, es pot descriure com una visió dualista del món i com una proposta de salvació fonamentada en un coneixement superior reservat a un grup d'elegits, aquells a qui havia estat revelat el veritable saber, els secrets sobre l'origen, la natura i el destí de l'ésser humà.

Pertanyen al moviment gnòstic, entre altres molts escrits, l'*Evangelí de Felip*, l'*Evangelí de Tomàs* –en la seva redacció final–, l'*Evangelí i les Tradicions de Maties*, l'*Evangelí de Maria Magdalena*, l'*Evangelí de la Veritat*, i també l'*Evangelí de Judes*, un text conegut en l'antiguitat, després perdut i recentment recuperat,

• Sant Joaquim entre els pastors. Giotto di Bondone.

actualment famós degut a la importància que li han donat els mitjans de comunicació.⁴

Una tendència dominant en aquests escrits, anomenats evangelis gnòstics, és la preponderància del coneixement teòric sobre la realitat concreta de la matèria i de l'ésser humà.

Tots aquests textos i d'altres no s'haurien d'anomenar pròpiament evangelis. No contenen cap relat de la vida de Jesús. Contenen instruccions doctrinals sovint atribuïdes als llavis de Jesús ressuscitat, el Jesús revelador, i comunicades directament a un dels seus deixebles per donar així més autoritat a l'ensenyament proposat. Per reforçar el valor d'aquests escrits s'atribueixen als seus deixebles o a personatges pròxims a Jesús mateix. Aquests textos reinterpreten els evangelis canònics o en prescindeixen, d'acord amb les concepcions pròpies de cada grup sectari, ja que cada un dels evangelis és diferent dels altres. En un punt concorden

tots: la pretensió de transmetre la veritable revelació, aquell saber que salva. Així l'Evangelio de Judes, en oposició als quatre evangelis canònics, descriu com a confident principal de Jesús l'apòstol Judes. A ell ha estat revelat el veritable coneixement, la gnosis, i per això col·labora a la mort de Jesús. Respon a la concepció típicament gnòstica del saber revelat només als elegits. Com a característica dels grups cristians gnòstics cal esmentar una actitud sectària: la convicció de pertànyer al grup dels elegits que posseeix la ciència, el coneixement, la gnosis, revelada de la salvació. De les doctrines gnòstiques portades a l'extrem en deriva el docetisme, que nega la realitat humana de Jesús.

3.4. EVANGELIS DELS HERESIARQUES

Com a expressió de l'efervescència cristiana dels primers segles, es poden esmentar també una sèrie de textos molt diferents entre ells titulats indègudament *evangelis* i atribuïts a personatges que estan a l'origen d'heretgies dels segles II i III o als seus seguidors: Cerint, Basilides, Marció, Apelles,

Bardesanes, Mani. Aquests autors de noves doctrines, que amenaçaven la fe arrelada en la tradició apostòlica, van impulsar, per contrast, la formació i la fixació del cànon de les escriptures, que, d'altra part, ja s'havia anat delimitant en la praxi de la lectura litúrgica i en la instrucció cristiana de la gran església. Els Pares de l'Església i els grans Concilis seran la garantia de la fe tradicional enfront de les divisions i heretgies que anaven sorgint a través de la història de l'Església.

4. VALOR DELS EVANGELIS APÒCRIFS

En tant que literatura cristiana primitiva, els evangelis apòcrifs mereixen un estudi detingut perquè són testimonis de la complexitat dels orígens del cristianisme i perquè, com ja ha estat assenyalat, en manifesten la vitalitat. A més, permeten de constatar el treball de la transmissió i de la fixació de la tradició apostòlica més genuïna. Alguns temes, a més, d'alguns d'aquests evangelis es retroben en diversos nivells de la tradició cristiana de la gran església. Val la pena de seguir-ne les indicacions que manifesten la seva persistència.

4.1. ALS ORÍGENS DEL CRISTIANISME

La varietat de propostes i de recepcions de l'evangelio es manifestava ja en la primera generació apostòlica, en concret en les cartes de l'apòstol Pau els anys 50-60 del segle I. Existien diverses tendències interpretatives de l'obra de Jesús. La carta als Gàlates descriu la lluita de l'apòstol amb els judaïtzants: la primera carta als Corintis assenyalava l'oposició a la fe dels qui es creien tenir un coneixement supe-

⁴ La traducció del text copte d'aquest evangelio, amb la introducció corresponent, es troba en *El Evangelio de Judas*. Versión del copto y estudio por Antonio Piñero y Sofia Torallas, Ed. Puzzle, 2006.

rior als altres, els que no creien en la resurrecció i els qui no celebraven correctament l'eucaristia. Vint-i-cinc anys més tard, en el llibre dels Fets dels Apòstols, capítol 20, Lluç atribueix a Pau un discurs de comiat en el qual esmenta els llops que dispersen el ramat. Cap als anys 90, el quart evangeli i les cartes de sant Joan evocuen els inicis de l'heretgia doceta, que negava la realitat humana de Jesús. La lluita de la gran església per mantenir la veritable tradició apostòlica i conservar el missatge evangèlic amb fidelitat va ser duríssima. Els evangelis apòcrifs, com la resta d'altres escrits marginals, demostra fins a quin punt les lluites entre la distorsió i la fidelitat davant la tradició apostòlica van continuar en els segles II-IV. Les lluites per l'ortodòxia continuaran a l'època patristica.

4.2. LA TEOLOGIA I LA LITÚRGIA

De fet, els escrits que ara diem apòcrifs, malgrat no entrar en les llistes canòniques més o menys oficials, van tenir una influència en el cristianisme dels primers segles. Sobretot els evangelis complementaris, més llegendaris que herètics, eren molt estimats i venerats. Alguns temes importants del pensament cristià també depenen dels apòcrifs tant de l'Antic com del Nou Testament. Per exemple, la reflexió cristiana sobre els orígens del mal, els àngels caiguts, i la descripció del judici i de la fi dels temps s'ha servit sovint dels escrits apòcrifs de l'Antic Testament. La litúrgia celebra els sants Joaquim i Anna, pares de la Mare de Déu, el nom dels quals prové dels evangelis apòcrifs. Algunes antífoes de l'ofici diví prenen temes trets dels

apòcrifs, com per exemple l'antífona emotiva de les vespres de la festa de sant Andreu. Els evangelis gnòstics, en canvi, van ser proscrius mitjançant una progressiva influència del cànon ortodox.

4.3. LA PIETAT CRISTIANA

Molts esdeveniments i diversos noms de persones estimats i venerats pel sentiment cristià tenen el seu fonament en els escrits apòcrifs. No sols els noms dels pares de la verge Maria, sinó la presentació de Maria al Temple, el naixement de Jesús en una cova amb la presència del bou i de l'ase, els ídols que es trenquen en ocasió de la fugida a Egipte, el nombre i el nom dels reis mags, Gaspar, Melcior i Baltasar, el nom dels dos lladres crucificats juntament amb Jesús, Dimes i Gestes amb la seva història. El nom de Longinus, el soldat que va clavar la llança al costat de Jesús, el relat de la Verònica, la narració del *Quo vadis* i també tota la història del

martiri d'Andreu.

4.4. L'ART I LA LITERATURA

A partir del segle IV havia començat un treball de reelaboració en sentit ortodox d'algunes obres herètiques. Persistiren els textos apologètics, piadosos o llegendaris. Després, els artistes bizantins es van servir d'aquests textos apòcrifs per ornamentar esglésies romàniques. El mosaic que hi ha a l'arc triomfal de Santa Maria la Major reproduceix les estàtues dels ídols que es trenquen davant l'infant Jesús. En el cor de Notre-Dame de París, al costat de Jesús, Josep i Maria fugitius, apareix l'arbre que s'inclina per donar els seus fruits a l'infant Jesús. És cèlebre l'escena dels pretendents a la mà de Maria, pintada per Raffaello. Se serveixen d'escenes dels apòcrifs el Beat Angèlic, Giotto, Tiziano i el mateix Michelangelo.

Els textos gnòstics considerats herètics havien desaparegut pràcticament. Els altres, en

• Fugida a Egipte. Giotto di Bondone.

canvi, persistien en traduccions en llengües orientals i al segle IX, amb la civilització bizantina, alguns textos apòcrifs van penetrar en el món eslau on van trobar un terreny propici fins al segle XIX. A l'Occident l'interès va ser intens durant tota l'Edat Mitjana però va declinar després del Concili de Trento. La influència dels apòcrifs es pot percebre en la Divina Comedia de Dante, en el *Paradis Perdut* de Milton i en el *Messias* de Klopstock, entre altres.

4.5. INTERÈS I LÍMITS

Recapitulant els aspectes indicats, els apòcrifs revelen: a) la importància i la complexitat de la predicació cristiana primitiva; b) permeten de conèixer el procés de la gran església que ja en el segle II esdevé el nucli cristià més important, vinculat a les grans ciutats del món grecoromà. Serà aquesta església la que afirma i conserva la tradició apostòlica. c) Els escrits apòcrifs revelen el treball de fixació de la tradició autèntica de Jesús establerta pels personatges significatius de la gran església dels primers segles, amb els seus encerts i els seus límits. Ells són els qui determinen el nucli de la fe cristiana ortodoxa destinada a persistir a través dels segles, deixant potser marginat algun aspecte de la vida i l'obra de Jesús; d) els apòcrifs ofereixen sobretot l'interès d'entreveure més clarament la història dels orígens del cristianisme i les grans diferències que s'anaven creant entre els grups dels seguidors del Crist. Deixen entreveure el treball i la necessitat per a establir una doctrina ortodoxa que donés consistència a la tradició rebuda. e) Aquests escrits demostren que el punt

• *La Verònica*. Hans Memling (1435-1494).

central de la fe cristiana i el punt més controvertit serà la naturalesa divina i humana de Jesús fins als concilis de Nicea (325) i de Constantinoble (381).

En relació a la història de Jesús de Natzaret, a la seva vida i a les seves obres, els apòcrifs no aporten notícies fidedignes al contingut dels quatre evangelis canònics. Quan els evangelis apòcrifs relaten miracles i fets de la vida de Jesús manifesten sobretot la capacitat inventiva dels seus autors: els fets importants i desconeguts que revelen no es poden considerar realment històrics. Comparant els evangelis apòcrifs amb els evangelis canònics queda clarament manifesta la sobrietat d'aquests darrers i la fantasia dels apòcrifs.

Les novetats doctrinals descriuen ensenyaments que depenen de teories i d'elucubracions que s'aparten de la tradició apostòlica.

Per exemple, la tradició primitiva sosté que Crist va morir pels pecats del món i que la seva mort i resurrecció ens porten la salvació. L'“Evangeli de la veritat”, en canvi, assegura que Jesús va portar la salvació perquè ens va comunicar la veritat capaç d'alliberar l'ànima. La coneixença d'aquesta veritat és la causa de salvació. Un altre exemple: la tradició ortodoxa confessa que el món va ser creat per Déu i que per tant va ser creat bo, malgrat que el mal el va corrompre. En canvi l'“Evangeli de la veritat” assegura que el món present és el resultat d'un conflicte en l'esfera

divina. La ignorància, l'angoixa, el terror i l'error són les conseqüències d'aquest conflicte. Aquest mateix evangeli exhorta els seus seguidors a compartir el veritable coneixement de la salvació amb aquells que busquen la veritat i els amonesta a no retornar pas a les fórmules antigues que ja han estat capaços de sobrepassar. Com es pot intuir, la preocupació d'aquest text gnòstic és en primer lloc el problema del mal. La tradició ortodoxa situa el conflicte entre un Déu bo i la infidelitat de l'home i, en canvi, el pensament gnòstic imagina una dualitat a un nivell superior, en l'àmbit diví. Una de les nocions unilaterals del pensament gnòstic és el menyspreu de tot el que és sensible i material. Un refús de tot el que és corporal i una valoració exclusiva de l'esperit. Aquesta noció és contrària a la tradició ortodoxa que ha sostingut sempre el valor de la persona humana en la seva integritat i per tant ha defensat la doble naturalesa de Jesucrist, veritable Déu i veritable home. De fet, com a resultat del gnosticisme neix l'heretgia doceta que afirmava que el cos de Crist terrenal era una aparença, no una realitat veritable, ja que Déu no es podia identificar amb un cos humà físic.

Darrere els escrits apòcrifs hi ha la intenció de resoldre els grans problemes de la fe cristiana. En comptes d'acceptar-los com a misteri, els apòcrifs pretenien resoldre mitjançant raonaments molt refinats les grans qüestions cristianes.

Un cas concret d'aquesta pretensió és l'evangeli de Judes. Davant del fet sorprenent que Judes, un deixeble escollit de Jesús que forma part dels Dotze, acabi

essent el traïdor del seu Mestre. A més, davant el fet que la tradició cristiana anava augmentant cada vegada més la culpa horrible de Judes, fins que l'Evangelí de sant Joan el considera com agent del diable, l'autor d'aquest evangeli apòcrif, descobert recentment, intenta donar una altra explicació dels fets. Jesús havia de morir. Col·laborar en l'itinerari de la seva mort no era una traïció. Era el resultat d'una petició que el mateix Jesús hauria fet a Judes. Així, aquest deixeble passa de traïdor a ser el deixeble escollit com a col·laborador.

Comparant la tradició ortodoxa amb els escrits apòcrifs resulta normal constatar que el contingut dels escrits marginals respon a idees i a elucubracions d'aquells cristians que van pretendre de donar una explicació de la fe més adequada a la seva manera de pensar, deixant a part la tradició rebuda. El valor objectiu dels evangelis apòcrifs, des del punt de vista històric en relació a la persona de Jesús, s'ha de reconèixer que és quasi inexistent.

Amb un llenguatge polèmic, sant Jeroni, al segle IV, assenyala les contradiccions, les frases de mal gust, l'estil prolix i fabulós d'aquests escrits.

L'interès actual pels apòcrifs respon més aviat al descobriment de textos cristians antics desconeguts del gran públic –coneguts en l'àmbit de la recerca– que apareixen per moltes persones com una novetat. Són textos que ens fan conèixer la complexitat dels primers segles cristians i l'esforç que va suposar mantenir la tradició apostòlica enmig d'un volcà d'opinions. El personatge de Jesús de Natzaret va suscitar entre els seus contemporanis,

entre els seus deixebles, i en la història posterior de les esglésies, un impacte i una vitalitat que encara es fa sentir avui dia.

Actualment s'ha divulgat un gran interès entorn dels escrits cristians marginals. Per què? Després de segles d'un tancament exclusiu entorn del cànon ortodox, la descoberta d'altres escrits cristians que no pertanyen al nucli conegut i que se separen de l'ensenyament clàssic, s'ha volgut presentar al públic com un descobriment de textos que parlen de Jesús d'una manera diferent, com si es tractés d'escrits que s'han volgut amagar al coneixement del poble per por de perdre el predomini sobre la norma religiosa establerta per l'Església oficial. S'han volgut presentar com si fossin textos més autèntics que els evangelis i s'han fet novel·les entorn d'ells mancades totalment de valor històric. Ha estat una qüestió més econòmica que literària, aprofitant la curiositat ben pròpia d'una època que prefereix la informació immediata a un estudi atent i reflexiu.

Podríem considerar aquest bluf mediàtic com una "felix culpa", si aquest coneixement col·lectiu dels escrits apòcrifs esdevingués una ocasió que fes néixer, en els nostres dies, un interès més seriós i més profund entorn de la figura única, grandiosa, divina, de Jesús de Natzaret anomenat el Crist. De fet, en una època com la nostra, indiferent i poc reflexiva, l'interès per conèixer qui és Jesús es va estenen. ✨

NOTIFICACIONS

OBLACIONS I ENTRADES

El 14 de desembre de 2008, Domínica Gaudete, dins l'Eucaristia celebrada a Montserrat a la una del migdia, van fer l'oblació aquests nostres germans:

Carmina Illa Gené, de Sant Antoni de Vilamajor; Adolf Llorca Serrano, de Barcelona;
i el matrimoni Antoni de Vilalta Tresols i Enriqueta Altés Amores, de Barcelona.

• Els nous quatre oblats amb tots els membres de la Junta.

El 22 de març d'enguany, domínica Laetare, després de la Missa Conventual a Montserrat, van fer al Cambril l'acte d'entrada com a candidats a l'oblació: Xavi M. Roig, de Barcelona, Antoni Perarnau Burgés, de Terrassa, i César José Ramos Sojo, de La Guaira, Veneçuela.

NOVA JUNTA

L'Assemblea general de la nostra Fraternitat d'Oblats, celebrada el dia 22 de març, diumenge Laetare, reelegí com a Presidenta, per a un nou període de quatre anys, la Maria Dolors Tresserras Puig. En la mateixa sessió l'Assemblea elegí l'Àurea Saldes Mas, en Jordi Gubern Prat i la Maria José Rivas Rodríguez com a vocals. A tots ells calia afegir, encara, la Faustina Font Graells, la qual, en tant que Secretària de la Junta anterior, i d'acord amb els nostres Estatuts, passà automàticament a formar part de la nova Junta, prerrogativa que també esqueia al Tresorer, Ramon Borrell Ventosa, per bé que hi renuncià. Al cap d'uns dies, i tal com també preveuen els Estatuts, el pare Jordi, en tant que Consiliari, nomenà dos vocals més: en Josep Maria Codinachs Miralpeix i en Josep Maria Llauredó Salvat. La nova Junta, doncs, fou formalment constituïda en la primera reunió, que tingué lloc a Montserrat el 16 de maig i en la qual foren escollits la Faustina Font i la Maria José Rivas per als càrrecs de Secretària i de Tresorera respectivament.

INFORMACIONS DIVERSES

- El diumenge 22 de març el pare Josep-Enric Parellada va celebrar els seus 25 anys de professió monàstica.
- El 23 d'abril, dia de sant Jordi, vam commemorar solemnement els 50 anys de consagració de l'actual altar major. *El Butlletí del Santuari* en publicarà molta informació.
- **Llibres recomanats:** HILARI RAGUER I SUÑER: *Mecanoscrit sobre els monjos de Montserrat: qui són, què fan, com viuen*. Base. Barcelona 2008. /// *Què pensa Joan Carrera* (entrevistat per Francesc Romeo) Dèria Editors 2009. /// JOAN CARRERA PLANAS: *El gust de la fe*. Editorial Mediterrània. Barcelona 2001.

* Recordem que a la nostra pàgina web (www.oblatmontserrat.cat) hi trobareu tota mena d'informació d'interès, a més dels darrers números de *l'Acull*, de fotografies de les nostres activitats i d'enllaços amb altres pàgines web eclesials i benedictines.

Informació General: Ma. Dolors TRESSERRAS – Tlf. mòbil 656 40 80 57

Informació Tresoreria: Maria José RIVAS – Tlf. 93 308 70 05

ELS NOSTRES DIFUNTS

OBLATS

Pere Estrem Grau
Maria Fàbregas González
Enric Serras Corominas
Jordi Asencio Torramilans

FAMILIARS

Josep Via Figueras, germà de Trinitat Via

CALENDARI D'ACTIVITATS 2009

JUNY	11	EUCARISTIA - Conferència a Lestonnac (2/4 de 8 del vespre)
	17	Inscripcions: Regla B. / Recés
	27/28	REGLA B. (12h matí) / RECÉS (4h tarda)
JULIOL	15-22	VIATGE d'estiu
SETEMBRE	2	Inscripcions: Exercicis espirituals
	9-13	EXERCICIS ESPIRITUALS a Montserrat
OCTUBRE	7	Inscripcions: Regla B. / Trobada
	17/18	REGLA B. (12h matí) / TROBADA (4h tarda)
NOVEMBRE	5	EUCARISTIA - Conferència a Lestonnac (2/4 de 8 del vespre)
	11	Inscripcions: Regla B. / Recés / Domínica Gaudete
	21/22	REGLA B. (12h matí) / RECÉS (4h tarda)
DESEMBRE	13	DOMÍNICA GAUDETE

